

RAPORT
de activitate al Academiei de Științe a Moldovei
pentru anul 2018. Sintează

În anul 2018, Academia de Științe a Moldovei (AȘM) a activat conform noilor prevederi legislative, în corespundere cu Legea nr. 190 din 21 septembrie 2017 pentru completarea Codului cu privire la știință și inovare, fapt ce include trecerea din data de 20 februarie 2018 a institutelor de cercetare din subordinea AȘM în cea a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC).

Organul suprem al AȘM, consfințit în Codul cu privire a știință și inovare, republicat, este Adunarea Generală, convocarea căreia a avut loc după publicarea, la 26 decembrie 2018, a rezultatelor alegerilor membrilor celor trei secții ale AȘM, desfășurate în conformitate cu *Regulamentul cu privire la alegerea membrilor în secțiile de științe*, aprobat la 12 septembrie 2018.

În prezent, Academia de Științe are în componența sa **78 de membri**, inclusiv **49 de membri titulari** (academicieni) și **29 de membri corespondenți**, și **54 de membri de onoare**, aleși de Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM în cadrul secțiilor de științe. Numărul total al **Doctorilor Honoris Causa**, aleși prin hotărârile CSSDT și Prezidiului AȘM, constituie **23 de persoane**. În anul 2018, Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM a ales **6 membri de onoare**: **acad. Victor Spinei**, vicepreședinte al Academiei Române, **Majestatea Sa Margareta**, Custodele Coroanei Române, **prof. Hidenori Mimura**, director al Institutului de Cercetări Electronice al Universității Shizuoka, Japonia, **Murat Jurinovici Jurinov**, președinte al Academiei Naționale de Științe a Kazahstanului, **acad. Emil Burzo**, președinte al Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, și **acad. Marius Andruh**, președinte al Secției Științe Chimice a Academiei Române. În anul 2018, **titlul onorific Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe a Moldovei a fost conferit maestrului Nicolae Botgros, conducător artistic și prim-dirijor al Orchestrei Naționale de Muzică Populară „Lăutarii”**, pentru contribuție substanțială în domeniul artei muzicale.

Pe parcursul anului, AȘM a asigurat consultarea proiectelor de acte normative în domeniile de competență, membrii secțiilor participând la elaborarea și avizarea a peste 60 de acte normative și legislative ce țin de domeniile de cercetare și inovare (Hotărârea Guvernului „Cu privire la unele aspecte de organizare a domeniilor cercetării și inovării”; Hotărârea Guvernului „Cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare”; Hotărârea Guvernului „Cu privire la activitatea unor organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării”; Hotărârea Guvernului „Metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării” ș. a.). Au fost elaborate actele normative interne ale AȘM: Statutul Academiei de Științe a Moldovei; Regulamentul Prezidiului Academiei de Științe; Regulamentele secțiilor de științe ale AȘM.

De asemenea, AȘM îi revine un rol important în procesul de implementare a foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare, Planul de implementare pentru anii 2019–2021 integrând 18 acțiuni, dintre care „Elaborarea indicatorilor de performanță a cercetării științifice”, „Evaluarea bazată pe performanța instituțiilor de cercetare și a cercetătorilor”, „Intensificarea participării în cadrul programelor transnaționale”, „Folosirea diferitor instrumente pentru asigurarea accesului la infrastructura europeană de cercetare...” ș. a.

În anul 2018, membrii titulari și corespondenți au participat, în calitate de directori sau executori, la realizarea a peste 100 de proiecte fundamentale și aplicative, dintre care 60 sunt proiecte instituționale, 33 de proiecte bilaterale și internaționale, iar 8 proiecte din cadrul programelor de stat. În conformitate cu atribuțiile stipulate în Codul republicat, AȘM a organizat primele audieri publice ale rapoartelor pentru proiectele de cercetare bilaterale cu România, cu participarea membrilor adunării secțiilor, conducătorilor de proiecte, reprezentanților instituțiilor contractoare, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și experților proiectelor de cercetare.

În comun cu institutele de cercetare, universități, ONG-uri și Academii de științe, inclusiv de peste hotare, AȘM a contribuit la buna organizare a peste 50 de manifestări științifice naționale și internaționale: evenimentele dedicate Centenarului Unirii, Congresul Mondial al Eminescologilor (ediția a VII-a), „Lecturi academice dedicate Sărbătorii Naționale Ziua Limbii Române”, Conferința Internațională privind e-Infrastructura în țările Parteneriatului Estic, Zilele Universității USMF „N. Testemițanu”, Orașelul European 2018 în Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, „Conference on Mathematical Foundations of Informatics MFOI-2018”, „Conference on Mathematics, Informatics and Information Technologies”, „Functional Nanostructures and Sensors for CBRN Defence and Environmental Safety and Security” (FNS-CBRN Defence), „Telecomunicații, Electronică și Informatică”, „Materials Science and Condensed Matter Physics” (MSCMP–2018), „Logistica și Supply Chain Management: realități și perspective de dezvoltare în Republica Moldova” și multe altele).

Academia se regăsește printre liderii naționali la compartimentul mediatizării rezultatelor cercetării și în iulie 2018 ocupa locul 695 în Clasamentul internațional al Centrelor de cercetare, Webometrics.info.

În anul 2018, Adunarea generală a membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai AȘM a fost convocată în două sesiuni – în data de 27 aprilie și 24 octombrie 2018. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (CSȘDT) s-a întrunit în 5 ședințe, la care au fost aprobate 30 de hotărâri privind activitatea științifică și economico-financiară a instituțiilor de cercetare din cadrul secțiilor de științe ale AȘM; au fost audiate și aprobate rapoartele de activitate ale secțiilor de științe și raportul CSȘDT privind activitatea managerială și rezultatele științifice principale obținute în sfera științei și inovării în anul 2017; evaluate și clasificate revistele științifice de profil, propuse spre examinare de Comisia pentru evaluarea revistelor științifice (președintele Comisiei acad. Leonid Culiuc).

Prezidiul Academiei de Științe a Moldovei a continuat activitatea în vederea atingerii obiectivelor de realizare a procesului de reformă. În cadrul celor 26 de ședințe ale Prezidiului, au fost puse în discuție și aprobate 42 de hotărâri privind activitatea secțiilor de științe și instituțiilor auxiliare ale AȘM, gestionarea patrimoniului și bunurilor materiale ale AȘM. La ședințele Prezidiului au fost determinate și aprobate domeniile (profilurile științifice, specialitățile) pentru alegerea a câte 15 cercetători științifici în cadrul secțiilor AȘM. Au fost stabilite criteriile de evaluare a rapoartelor științifice privind implementarea proiectelor de cercetare, care au fost utilizate simultan cu *Instrucțiunea cu privire la audierea publică a rezultatelor din cadrul proiectelor de cercetare și inovare*, aprobată prin Hotărârea comună a ANCD și AȘM. A fost aprobată hotărârea cu privire la anunțarea concursului, prin care s-au stabilit domeniile științifice și nominalizările pentru conferirea premiilor AȘM pentru anul 2017.

Consiliul Suprem al AȘM, prin Hotărârea nr. 2 din 01.02.2018, a aprobat bugetul instituției pe anul 2018 în sumă de 58 887,0 mii lei, dintre care pentru sectorul „Știință și inovare” în sumă de 35 223,3 mii lei, inclusiv: finanțarea din resurse generale – 23 622,0 mii lei, volumul cheltuielilor din venituri colectate interne – 4 636,0 mii lei, volumul cheltuielilor din resurse ale proiectelor finanțate din surse externe – 6 965,3 mii lei; pentru sectorul „Educație” – 23 663,7 mii lei, inclusiv: învățământul liceal – 8 083,2 mii lei și învățământul superior – 15 580,5 mii lei.

În conformitate cu art. 67 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004, republicat, în cadrul AȘM au fost create trei secții: *Secția Științe ale Vieții* (SȘV), ce include 19 membri titulari, 12 membri corespondenți; *Secția Științe Exacte și Inginerești* (SȘEI) cu 18 academicieni, 7 membri corespondenți; *Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte* (SȘSEUA) cu 12 membri titulari și 8 membri corespondenți. Fiecare secție include câte 15 doctori și doctori habilitați în științe.

În cadrul ședințelor birourilor secțiilor au fost audiate rapoartele privind rezultatele obținute în cadrul proiectelor instituționale desfășurate în perioada 2015–2018, programelor de stat ș. a. (Tabelul 1. *Numărul de proiecte desfășurate pe secții*).

Tabelul 1. Numărul de proiecte desfășurate pe secții

Numărul total de proiecte în cadrul SȘV:		47
Proiecte instituționale:		29
	Fundamentale	12
	Aplicative	17
Proiecte din cadrul programelor de stat		2
Proiecte bilaterale		4
Proiecte multilaterale/internaționale		10
	Orizont-2020	3
Proiecte de transfer tehnologic		1
Proiecte pentru tineri cercetători		1
Numărul total de proiecte în cadrul SȘEI:		43
Proiecte instituționale:		19
	Fundamentale	9
	Aplicative	10
Proiecte din cadrul programelor de stat		3
Proiecte bilaterale		8
Proiecte multilaterale/internaționale		10
	Orizont-2020	5
	Altele (NATO, Scopes etc.)	5
Proiecte de transfer tehnologic		3
Numărul total de proiecte în cadrul SȘESUA		
Proiecte instituționale:		8
	Fundamentale	6
	Aplicative	2
Proiecte din cadrul programelor de stat		2
Proiecte bilaterale		1
Proiecte multilaterale/internaționale		3

Rezultatele cercetărilor obținute au fost valorificate editorial într-o serie de monografii, reviste naționale și internaționale, manuale, culegeri de articole, materiale ale conferințelor (Tabelul 2. *Activitatea editorială a membrilor secțiilor AȘM pentru anul 2018*).

Tabelul 2. Activitatea editorială a membrilor secțiilor AȘM pentru anul 2018

SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIETII																		
	Articole naționale			Articole în alte reviste naționale	Articole în culegeri naționale	Articole în reviste cu factor de impact				Articole numai cu autori autohtoni	Articole în alte reviste editate în străinătate	Articole în culegeri internaționale	Monografii editate în:		Manuale/dicționare/lucrări didactice	Culegeri	Teze ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane	
	A	B	C			>3	1,0-2,9	0,1-0,9	0,01-0,09				țară	străinătate			Naț	Inter
201		31	5		16		7				25	5	6	1	7	2	11	85

SECȚIA ȘTIINȚE EXACTE ȘI INGINEREȘTI

	Articole în reviste naționale				Articole în reviste cu factor de impact			Articole în alte reviste editate în străinătate	Articole în culegeri naționale/ Internaționale	Rezumate la conferințe	Monografii și culegeri internaționale/ naționale	Capitole în monografii și culegeri	Manuale
	A	B	C	Alte	>3	1,0 - 2,9	0,1-0,9						
244	7	10	8	3	14	13	8	12	52	94	4/7	10	2

SECȚIA ȘTIINȚE ECONOMICE, SOCIALE, UMANISTICE ȘI ARTE

	Articole naționale			Articole în alte reviste naționale	Articole în culegeri naționale	Articole în reviste cu factor de impact				Articole numai cu autori autohtoni	Articole în alte reviste editate în străinătate	Articole în culegeri internaționale	Monografii editate în:		Manuale/ dicționare/ lucrări didactice	Cule-geri	Teze ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane	
	A	B	C			>3	1,0-2,9	0,1-0,9	0,01-0,09				țară	Străinătate			Naționale	Internaționale
100	13	7	10	12	-	-				10	10	2	3	2	9	1	18	

Publicații membrii AȘM, 2018

Tabelul 3. Activitatea de brevetare a SSV și SSEI

Numărul de cereri prezentate	Numărul de brevete eliberate (sau alte OPI)	Numărul de brevete (alte OPI) implementate în producție
8	11	6
Activitatea de brevetare a SSEI		
12	13	1

Integrarea cercetătorilor din Republica Moldova în spațiul european unic de cercetare constituie un imperativ al conducerii țării și comunității științifice, care a fost luat în considerare pe durata anului 2018, fiind organizate o serie de deplasări în spațiul UE, desfășurate întrevederi de lucru cu persoane responsabile, inclusiv pe subiectul introducerii sistemului de finanțare a cercetării în bază de performanță; reactualizarea planurilor naționale de cercetare, luându-se în considerare evoluțiile dictate de negocierile vizând Programul cadru 9 pentru anii 2021–2027; conceptul *Mission Oriented Research and Innovation in the European Union*, menit să rezolve probleme stringente și imediate cu care se confruntă societatea și să pună în valoare inovația bazată pe cercetare; noul Portal European Open Science Cloud (EOSC), care oferă acces deschis la date, servicii și resurse de cercetare; monitorizarea și analiza continuă a politicilor ȘTI (științei, tehnologiei și inovării) etc.

Colaborarea bilaterală cu academiile de științe din alte țări este realizată în baza a 47 de acorduri de colaborare. Această conlucrare reprezintă o oportunitate deosebită pentru desfășurarea unor proiecte comune de cercetare, facilitarea accesului la infrastructura de cercetare din străinătate, crearea și consolidarea parteneriatelor cu scopul ulterioarei participări la programele de cercetare științifică și tehnologică naționale și internaționale cu resurse financiare considerabile.

În vederea realizării misiunii sale de mediatizare a evenimentelor de mare rezonanță care s-au desfășurat la Academia de Științe a Moldovei, precum și de informare și comunicare eficientă cu mijloacele mass-media, Serviciul de Presă al AȘM (încadrat în Secția Management Academic și Relații Externe a AȘM), și-a asumat rolul de a familiariza societatea operativ și obiectiv cu rezultatele de performanță obținute de oamenii de știință, dar și cu evenimentele de impact, organizate de instituția academică, care au avut loc pe parcursul anului 2018.

Remarcabil pentru anul 2018 a fost și lansarea unor proiecte europene de rezonanță, câștigate de savanții noștri în colaborare cu parteneri europeni. Este vorba de Lansarea Proiectului Institutului de Inginerie Electronică și Nanotehnologii, câștigat în cadrul Programului Orizont-2020, 21 septembrie 2018; Proiectului transfrontalier de monitorizare a ecosistemelor râurilor din bazinul Mării Negre, 13 noiembrie 2018; Proiectului european pentru dezvoltarea nanotehnologiilor la intersecție cu biomedicina, 20 noiembrie 2018; Proiectului MONITOX, cel de-al doilea proiect în cadrul Programului Black Sea, 29 noiembrie 2018. Lansările proiectelor menționate au fost transmise on-line de IDSI și reflectate de posturile TV Moldova 1, Pro Tv, Radio Moldova, Moldpres ș.a.